Ορθοδοξία: Η ελπίδα των λαών της Ευρώπης (Αρχ. Γεώργιος Καψάνης, Καθηγούμενος Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου Αγίου Όρους)

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 26 Σεπτεμβρίου, 2006

Στο κείμενο αυτό επισημαίνεται ότι η Ορθόδοξος αυτοσυνειδησία δεν μας επιτρέπει να παρακάμπτωμε το γεγονός ότι η Ορθοδοξία δεν ημπορεί να συναποτελή μαζί με τον Δυτικό Χριστιανισμό μία ενιαία "χριστιανική ταυτότητα", αλλά αντιθέτως μας υποχρεώνει να τονίσωμε ότι η Ορθοδοξία είναι η λησμονημένη από την Ευρώπη πρωτογενής της Πίστις, η οποία πρέπει κάποτε να αποτελέση εκ νέου την χριστιανική της ταυτότητα.

Η Ενωμένη Ευρώπη του 21ου αιώνος αναζητεί την ταυτότητα της. Η «ευρωπαϊκή ταυτότης» δεν αποτελούσε αντικείμενο σοβαρού προβληματισμού, εφ' όσον την διεμόρφωναν μόνον οικονομικοί και πολιτικοί παράγοντες. Αφ' ότου όμως πολιτισμικοί και ιδίως θρησκευτικοί παράγοντες έπρεπε να ληφθούν υπ' όψιν κατά την αναζήτησί της, αναπτύχθηκαν σοβαρές συζητήσεις, έντονες διαφωνίες και οξείες διαμάχες γύρω από την αναφορά ή μη του «Ευρωπαϊκού Συντάγματος» στην χριστιανική ταυτότητα της Ευρώπης.
Τί σημαίνει όμως «χριστιανική ταυτότης της Ευρώπης» για τους Ορθοδόξους λαούς μας; Πόσο χριστιανική είναι η «χριστιανική ταυτότης της Ευρώπης»;
Όσοι καλοπροαίρετα αγωνίζονται για την ενίσχυσι της χριστιανικής ταυτότητος της Ευρώπης ομιλούν συνήθως γι' αυτήν ωσάν να πρόκειται για ένα ιστορικό δεδομένο ή έναν κώδικα χριστιανικών αρχών και αξιών, στις οποίες ημπορούν να συγκλίνουν οι χριστιανικοί λαοί με την βοήθεια των οικουμενικών επαφών και διαχριστιανικών διαλόγων. Οι Χριστιανοί της Ευρώπης επιδιώκουν να την εξασφαλίσουν θεσμικά, επειδή φοβούνται το ενδεχόμενο του θρησκευτικού αποχρωματισμού της ηπείρου των, την αλλοίωσι της χριστιανικής της ιδιοπροσωπίας λόγω των πληθυσμιακών μεταβολών (μετανάστευσις κ.λπ.) ή τον αποκλεισμό των χριστιανικών "διεκκλησιαστικών" οργανισμών από τα κέντρα λήψεως αποφάσεων στην Ευρώπη. Ακολουθώντας την ίδια λογική, και οι προτάσεις επισήμων Ορθοδόξων εκπροσώπων επικεντρώνονται στην ενίσχυσι μιας θεσμικής χριστιανικής παρουσίας στην Ευρώπη.
Στο κείμενο αυτό επισημαίνεται ότι η Ορθόδοξος αυτοσυνειδησία δεν μας επιτρέπει να παρακάμπτωμε το γεγονός ότι η Ορθοδοξία δεν ημπορεί να συναποτελή μαζί με τον Δυτικό Χριστιανισμό μία ενιαία "χριστιανική ταυτότητα", αλλά αντιθέτως μας υποχρεώνει να τονίσωμε ότι η Ορθοδοξία είναι η λησμονημένη από την Ευρώπη

πρωτογενής της Πίστις, η οποία πρέπει κάποτε να αποτελέση εκ νέου την χριστιανική της ταυτότητα.

* * *

Ζώντες στο περιβάλλον του Αγίου Όρους και στην πνευματική ατμόσφαιρα που αυτό δημιουργεί, αντιλαμβανόμεθα ότι η Ορθόδοξος κληρονομιά μας δεν πρέπει να μετρήται με τα μέτρα του κόσμου τούτου. Τα τελευταία χρόνια γινόμεθα μάρτυρες της ευλαβείας και της βαθειάς πίστεως των προσκυνητών του Αγίου Όρους, πολλοί εκ των οποίων έρχονται με πολύ κόπο και με μεγάλα έξοδα από τις ομόδοξες χώρες της Βαλκανικής και από την Ρωσσία.
Στην συνείδησι όλων αυτών των ευσεβών Ορθοδόξων Χριστιανών, αλλά και όσων εκπροσωπούν στην χώρα τους, η Ορθοδοξία δεν έχει συνήθως την έννοια, που της αποδίδουν όσοι την βλέπουν ή την αντιμετωπίζουν με ιδεολογικά ή κοινωνιολογικά κριτήρια, όσοι δηλαδή συνηθίζουν να βλέπουν στην καθ' ημάς Ανατολή αντιδυτικά «Ορθόδοξα» τόξα παράλληλα προς τα μουσουλμανικά, ή θεωρούν την Ορθοδοξία ως εθνικιστική δύναμι των λαών που την ασπάζονται. Όσο και αν οι Ορθόδοξοι δημιουργούμε τέτοιες εντυπώσεις, λόγω των προσωπικών μας ατελειών ή των συλλογικών μας αστοχιών, έχουμε βαθειά ριζωμένη στην συνείδησί μας την πεποίθησι ότι η Ορθοδοξία είναι κάτι πολύ πιο ουσιαστικό, ουράνιο, ακατάλυτο: είναι το ανεκτίμητο δώρο του αγίου Τριαδικού Θεού στον κόσμο, η «άπαξ παραδοθείσα τοις αγίοις πίστις» (Ιούδ. 3), την οποία η Ορθόδοξος Εκκλησία μας διασώζει ακέραια, χωρίς αιρετικές παραχαράξεις, και την οποία με πολλές θυσίες διαφυλάξαμε σε δύσκολους καιρούς, προκειμένου να μη χάσουμε την ελπίδα της αιωνίου ζωής.
Οι Ορθόδοξοι λαοί είμαστε ηλεημένοι από τον άγιο Θεό να φέρωμε την σφραγίδα του Ορθοδόξου αγίου Βαπτίσματος, να κοινωνούμε της αγίας Ορθοδόξου Ευχαριστίας, να ακολουθούμε με ταπείνωσι την δογματική διδασκαλία των αγίων επτά Οικουμενικών Συνόδων ως μοναδική οδό σωτηρίας, και να τηρούμε «την ενότητα του πνεύματος εν τω συνδέσμω της ειρήνης» (Εφ. δ' 3). Φέρομε ομολογουμένως την παρακαταθήκη της Ορθοδόξου Πίστεως «εν οστρακίνοις σκεύεσι» (Β' Κορ. δ' 7), εν τούτοις όμως αυτή συνιστά Χάριτι Θεού τον λόγο «της εν ημίν ελπίδος» (Α' Πέτρ. γ' 15).
Η Ορθόδοξος Εκκλησία μας δεν είναι απλώς κιβωτός της εθνικής ιστορικής μας κληρονομιάς. Πρωτίστως και κυρίως είναι η Μία Αγία Καθολική και Αποστολική Εκκλησία.
Για να μη χάσουν την ελπίδα της εν Χριστώ αιωνίου σωτηρίας, σε εποχές δύσκολες οι Ορθόδοξοι λαοί των Βαλκανίων διετήρησαν την Ορθόδοξο Πίστι τους με την θυσία χιλιάδων νεομαρτύρων, αντιστεκόμενοι τόσο στον εξισλαμισμό όσο και στον εξουνιτισμό(1). Γι' αυτό η πρόσφατος, μετά την κατάρρευσι των αθεϊστικών καθεστώτων, αναζωπύρωσις της Ουνίας και η δραστηριότης των νεο-προτεσταντικών Ομολογιών μεταξύ Ορθοδόξων πληθυσμών αποτελούν σοβαρότατες

προκλήσεις για τους Ορθοδόξους. Και ως τέτοιες πρέπει να αντιμετωπίζωνται, επειδή για μία ακόμη φορά θέτουν υπό διακινδύνευσι την σωτηρία απλοϊκών ψυχών, «υπέρ ων Χριστός απέθανε» (πρβλ. Ρωμ. ιδ' 15).

Στις δυτικές κοινωνίες εξάλλου, τις εκ παραδόσεως ρωμαιοκαθολικές και προτεσταντικές, όπου υπάρχουν και δραστηριοποιούνται Ορθόδοξες ενορίες, η Ορθόδοξος παρουσία πρέπει να είναι σεμνή μαρτυρία περί του αυθεντικού Χριστιανισμού, τον οποίον στερήθηκαν επί αιώνες οι κοινωνίες αυτές, λόγω των παπικών και προτεσταντικών παρεκκλίσεων από την αποστολική Πίστι. Κάθε φορά που η νοσταλγική αναζήτησις της ανόθευτου χριστιανικής Πίστεως κορυφώνεται στην επιστροφή ετεροδόξων Χριστιανών στην αγκάλη της Μιας Αγίας Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας, της Ορθοδόξου, εκφράζεται η ιεραποστολική φύσις της Εκκλησίας. Επιστρέφοντες οι ετερόδοξοι στην Ορθόδοξο Εκκλησία, δεν εγκαταλείπουν μία εκκλησία για να ασπασθούν μία άλλη, όπως λανθασμένα θεωρείται. Στην πραγματικότητα αφήνουν ένα ανθρωποκεντρικό εκκλησιαστικό σχήμα και επανευρίσκουν την μία και μοναδική Εκκλησία του Χριστού, γίνονται μέλη του σώματος του Χριστού και επαναπροσανατολίζονται στην πορεία της θεώσεως.

Δυστυχώς, αντίθετη κατεύθυνσι ακολουθεί ο συγκρητιστικός Οικουμενισμός, τον οποίον εκφράζουν θεσμικά όργανα της Οικουμενικής λεγομένης Κινήσεως και φορείς του παποκεντρικού Οικουμενισμού. Επειδή παραθεωρούν την Ορθόδοξο Εκκλησιολογία και ακολουθούν την προτεσταντική «θεωρία των κλάδων» ή την νεωτέρα ρωμαιοκεντρική θεωρία των «αδελφών εκκλησιών», θεωρούν ότι η Αλήθεια της Αποστολικής Πίστεως, ή μέρος αυτής, διασώζεται σε όλες τις Χριστιανικές εκκλησίες και ομολογίες. Γι' αυτό κατευθύνουν τις προσπάθειές τους στην πραγματοποίησι μιας ορατής ενότητος των Χριστιανών, ανεξαρτήτως βαθυτέρας ενότητος στην Πίστι.

Υπό την έννοια αυτή η οικουμενιστική "θεολογία" εξισώνει το Ορθόδοξο Βάπτισμα (τριπλή κατάδυσι) με το ρωμαιοκαθολικό ράντισμα, θεωρεί την αίρεσι του Filioque δογματικά ισοδύναμη με την Ορθόδοξο διδασκαλία περί της εκπορεύσεως του Αγίου Πνεύματος εκ μόνον του Πατρός, μεθερμηνεύει το πρωτείο εξουσίας του Πάπα της Ρώμης ως πρωτείο διακονίας, ονομάζει θεολογούμενον την Ορθόδοξο διδασκαλία περί διακρίσεως ουσίας και ενεργείας στον Θεό και περί ακτίστου θείας Χάριτος, κ.ά.

Πρόκειται για έναν επιπόλαιο οικουμενισμό, για τον οποίο έγραφε εύστοχα ο αείμνηστος π. Δημήτριος Στανιλοάε: «Δημιουργείται κάθε τόσο, από την μεγάλη επιθυμία για ένωση, ένας εύκολος ενθουσιασμός, που πιστεύει πως μπορεί με την συναισθηματική του θερμότητα να ρευστοποίηση την πραγματικότητα και να την ξαναπλάση χωρίς δυσκολία. Δημιουργείται ακόμα και μία διπλωματική συμβιβαστική νοοτροπία, που νομίζει πως μπορεί να συμφιλίωση με αμοιβαίες υποχωρήσεις δογματικές θέσεις ή γενικώτερες καταστάσεις, που κρατούν τις εκκλησίες χωρισμένες. Οι δυο αυτοί τρόποι, με τους οποίους αντιμετωπίζεται -ή παραθεωρείται- η πραγματικότητα, φανερώνουν μία κάποια ελαστικότητα ή κάποια σχετικοποίηση της αξίας που αποδίδεται σ' ωρισμένα άρθρα πίστεως των εκκλησιών.

Η σχετικοποίηση αυτή αντικαθρεφτίζει ίσως την πολύ χαμηλή σημασία, που ωρισμένες χριστιανικές ομάδες -στο σύνολό τους ή σ' ωρισμένους από τους κύκλους τους- δίνουν σ' αυτά τα άρθρα της πίστεως. Προτείνουν πάνω σ' αυτά, από ενθουσιασμό ή διπλωματική νοοτροπία, συναλλαγές και συμβιβασμούς, ακριβώς γιατί δεν έχουν τίποτα να χάσουν με αυτά που προτείνουν. Οι συμβιβασμοί όμως αυτοί παρουσιάζουν μεγάλο κίνδυνο για Εκκλησίες, όπου τα αντίστοιχα άρθρα έχουν σπουδαιότητα πρώτης γραμμής. Για τις Εκκλησίες αυτές παρόμοιες προτάσεις συναλλαγής και συμβιβασμού ισοδυναμούν με απροκάλυπτες επιθέσεις»(2).
Παραλλήλως οι προτεσταντικές Ομολογίες, οι οποίες έχουν φθάσει μέχρις αρνήσεως θεμελιωδών δογμάτων Πίστεως (της ιστορικότητος της Αναστάσεως, της αειπαρθενίας της Θεοτόκου κ.ά.) και αποδοχής αντιευαγγελικών ηθών (γάμος ομοφυλοφίλων κ.λπ.), εξισώνονται στα πάνελς του Παγκοσμίου Συμβουλίου των Εκκλησιών με τις αγιώτατες Τοπικές Ορθόδοξες Εκκλησίες. Η θεωρία της «απομυθεύσεως», η "θεολογία" του "θανάτου του Θεού", η χειροτονία γυναικών σε ιερατικούς βαθμούς, η ιερολογία γάμου ομοφυλοφίλων, αναμφίβολα δεν αποτελούν στοιχεία της χριστιανικής μας ταυτότητος.
Ο προτεσταντισμός περιήλθε σε βαθύτατη κρίσι πίστεως. Ο Frank Schaeffer, ο επώνυμος αμερικανός προτεστάντης που μετά από πολυετή και σκληρή προσωπική αναζήτησι έγινε Ορθόδοξος, στο βιβλίο του Dancing Alone, The Quest for Orthodox Faith in the Age of False Religion, Regina Orthodox Press, Salisburg, USA (σε ελληνική μετάφρασι με τίτλο: Αναζητώντας την Ορθόδοξη Πίστη στον αιώνα των ψεύτικων θρησκειών (2), εκδ. Μακρυγιάννη, Κοζάνη 2004), δίνει πολλά ενδιαφέροντα στοιχεία, που αποκαλύπτουν την έκπτωσι του προτεσταντισμού από την Αλήθεια της Μιας Αγίας Καθολικής και Αποστολικής Εκκλησίας.
Προέκτασι και αναπόφευκτη συνέπεια του διαχριστιανικού συγκρητισμού αποτελεί ο διαθρησκειακός συγκρητισμός, ο οποίος αναγνωρίζει δυνατότητα σωτηρίας σε όσους ανήκουν σε μία από τις μονοθεϊστικές θρησκείες. Ορθόδοξος επίσκοπος έγραψε ότι «κατά βάθος, μία εκκλησία και ένα τέμενος [τζαμί]... αποβλέπουν στην ίδια πνευματική καταξίωση του άνθρωπου»(3). Ο διαθρησκειακός συγκρητισμός δεν διστάζει ακόμη να αναγνωρίση σωτηριώδεις οδούς σε όλες τις θρησκείες του κόσμου(4). Προ ολίγων ετών καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών έγραψε ότι ημπορεί να ανάψη κερί μπροστά στην εικόνα της Παναγίας, όπως και μπροστά στο άγαλμα μιας από τις θεές του Ινδουισμού.
Ορθόδοξοι επίσκοποι, κληρικοί και θεολόγοι έχουν δυστυχώς επηρεασθή από την συγκρητιστική αυτή νοοτροπία. Με τις θεολογικές τους απόψεις, τις οποίες οι εκκοσμικευμένοι άρχοντες και διανοούμενοι συνήθως ακούουν και αναγνωρίζουν ως Ορθόδοξες, συντελούν ώστε η νοοτροπία αυτή να υπερβή τα στενά όρια των προσωπικών τους αντιλήψεων και να αποτελέση "γραμμή" με στόχους και επιδιώξεις. Σε αυτή την προοπτική η αγάπη, χωρίς αναφορά στην δογματική αλήθεια, καθιερώνεται κριτήριο ενότητος των Χριστιανών, ενώ η εμμονή στις παραδοσιακές Ορθόδοξες θεολογικές θέσεις αποδοκιμάζεται ως μισαλλοδοξία και φονταμενταλισμός.

Όσον αφορά το πως η οικουμενιστική νοοτροπία οικοδομεί τον τύπο μιας κατ' επίφασιν χριστιανικής ταυτότητος της Ευρώπης, είναι χαρακτηριστικές οι «δεσμεύσεις» των εκπροσώπων των χριστιανικών εκκλησιών που υπέγραψαν την Οικουμενική Χάρτα στις 22 Απριλίου 2001(5).
Όμως η "χριστιανική" αυτή ταυτότητα της Ευρώπης πολύ απέχει από την αληθινή χριστιανική ταυτότητα των ευρωπαϊκών λαών. Πρέπει να τονισθή με κάθε έμφασι ότι αδικείται η Ευρώπη, όταν της προσάπτωμε μία ταυτότητα που δεν είναι αληθινά χριστιανική αλλά μόνο κατ' επίφασι. Ένας νοσηρός, ένας νοθευμένος, Χριστιανισμός δεν είναι ο Χριστιανισμός των κατακομβών της Ρώμης, του αγίου Ειρηναίου Λουγδούνου, των Ορθοδόξων μοναχών της Σκωτίας και της Ιρλανδίας, γενικώς ο Χριστιανισμός της πρώτης χιλιετίας. Ένας νοθευμένος Χριστιανισμός δεν ημπορεί να προστατεύση την Ευρώπη από την εισβολή μη χριστιανικών αντιλήψεων και ηθών στις κοινωνίες της.
Είναι ήδη γνωστό ότι οι πολλοί Ευρωπαίοι κουράσθηκαν από τον ξηρό ορθολογισμό, νοσταλγούν τον χαμένο μυστικισμό, και γι' αυτό ασπάζονται τον μουσουλμανισμό, τον βουδισμό ή τον ινδουισμό, παραδίδονται στον εσωτερισμό ή επιδιώκουν μεταφυσικές εμπειρίες σε νεοεποχιτικά κινήματα. Αναφέρεται ότι μόνο στην Ιταλία λειτουργούν περί τα 500 μουσουλμανικά τεμένη, ενώ στην Γαλλία το 5% του πληθυσμού είναι μουσουλμάνοι.
Η Ορθόδοξος Εκκλησία κατέχει την Αλήθεια. Στο κέντρο της έχει τον Χριστό. Σε αυτήν όλα είναι θεανθρώπινα, γιατί όλα προσφερόμενα στον Θεάνθρωπο Κύριο χαριτώνονται από την άκτιστο Χάρι του Αγίου Πνεύματος. Γι' αυτό ημπορεί να αναπαύση τις ψυχές που αναζητούν καλοπροαίρετα την ελευθερία τους από τον ασφυκτικό κλοιό του ορθολογισμού, του επιστημονισμού, του υλισμού, του ιδεαλισμού, της τεχνοκρατίας. Γι' αυτό δεν πρέπει να συρθή η Ορθοδοξία μέσα στην συγκρητιστική χοάνη, δεν πρέπει να χαθή η ελπίς του σύμπαντος κόσμου.
Ως Ορθόδοξοι ποιμένες και ως Ορθόδοξοι πιστοί έχουμε χρέος να διαφυλάξωμε την ιερά παρακαταθήκη της Ορθοδόξου Πίστεώς μας. Ο Απόστολος των Εθνών παραγγέλλει στους πρεσβυτέρους της Εφέσου και στους ποιμένας της Εκκλησίας μέχρι σήμερα: «Προσέχετε ουν εαυτοίς και παντί τω ποιμνίω, εν ω υμάς το Πνεύμα το Άγιον έθετο επισκόπους, ποιμαίνειν την Εκκλησίαν του Θεού, ην περιεποιήσατο δια του ιδίου αίματος» (Πράξ. κ' 28). Και ο ίδιος στον πιστό λαό της Θεσσαλονίκης και όλης της Εκκλησίας: «αδελφοί, στήκετε και κρατείτε τας παραδόσεις, ας εδιδάχθητε» (Β' Θεσ. β' 15).
Η Γηραιά Ήπειρος στον τομέα της Πίστεως έχει αστοχήσει. Η Νέα Εποχή απειλεί ανοικτά πλέον τις ευρωπαϊκές κοινωνίες με αποχριστιανισμό. Δεν είναι παράδοξο. Η Ευρώπη έστρεψε τα νώτα στον Χριστό, κάποτε τον έδιωξε, όπως εύστοχα παρατηρούν ο Ντοστογιέφσκυ στον Μέγα Ιεροεξεταστή(6) και ο άγιος Νικόλαος επίσκοπος Ζίτσης(7).
Η Ορθόδοξος Εκκλησία οφείλει να εκδηλώση το χάρισμα και την αποστολή της, να διακηρύξη στους λαούς της Ευρώπης ότι, εάν υπάρχη κάτι που μπορεί να σώση την Ευρώπη σε αυτή την κρίσιμη φάσι της ιστορίας της, είναι η Ορθοδοξία. Ας μη

στερήσουμε εμείς οι ίδιοι από την Ορθόδοξο Εκκλησία μας την δυνατότητα να δώση αυτό το σωτήριο μήνυμα στους λαούς της Ευρώπης, εξισώνοντας την Ορθόδοξο Πίστι με την αίρεσι στην συγκεχυμένη προοπτική και το ασαφές όραμα του συγκρητιστικού Οικουμενισμού. Μπορούμε να συντελέσουμε σε έναν υγιή, απολύτως Ορθόδοξο, Οικουμενισμό, αποκαλύπτοντας στους ετεροδόξους Χριστιανούς το Μυστήριο του Θεανθρώπου και της Εκκλησίας Του, και διακηρύσσοντας μαζί με τον μακαριστό και ομολογητή Γέροντα Ιουστίνο Πόποβιτς: «Η έξοδος από όλα τα αδιέξοδα, ανθρωπιστικά, οικουμενιστικά, παπιστικά, είναι ο ιστορικός Θεάνθρωπος Κύριος Ιησούς Χριστός και το ιστορικόν θεανθρώπινον οικοδόμημά Του, η Εκκλησία, της οποίας Αυτός είναι η αιωνία Κεφαλή και η οποία είναι το αιώνιον Αυτού Σώμα. Η Αποστολική, Αγιοπατερική, Αγιοπαραδοσιακή, Αγιοσυνοδική, Καθολική Ορθόδοξος Πίστις είναι το φάρμακον της αναστάσεως από όλας τας αιρέσεις, όπως και αν αύται ονομάζωνται. Εις τελευταίαν ανάλυσιν, κάθε αίρεσις είναι από τον άνθρωπον και "κατ' άνθρωπον"· κάθε μία από αυτάς τοποθετεί τον άνθρωπον εις την θέσιν του Θεανθρώπου, αντικαθιστά τον Θεάνθρωπον δια του ανθρώπου. Με τούτο αρνείται και απορρίπτει την Εκκλησίαν... Η μόνη σωτηρία από αυτό είναι η αποστολική θεανθρωπίνη πίστις, δηλαδή ολική επιστροφή εις την θεανθρωπίνην οδόν των αγίων Αποστόλων και των αγίων Πατέρων. Τούτο δε σημαίνει επιστροφήν εις την άμωμον ορθόδοξον πίστιν των και εις τον Θεάνθρωπον Χριστόν, εις την κεχαριτωμένην θεανθρωπίνην ζωήν των εν τη Εκκλησία δια του Άγιου Πνεύματος, εις την εν Χριστώ ελευθερίαν των... Άλλως, χωρίς την αποστολικήν και αγιοπατερικήν οδόν, χωρίς την αποστολικήν και αγιοπατερικήν ακολούθησιν όπισθεν του μόνου αληθινού Θεού εις όλους τους κόσμους, και την λατρείαν του μόνου αληθινού και Αειζώου Θεού, του Θεανθρώπου και Σωτήρος Χριστού, είναι βέβαιον ότι ο άνθρωπος θα καταποντισθή εις την νεκράν θάλασσαν της ευρωπαϊκής πολιτισμένης ειδωλολατρίας και αντί του Ζώντος και Αληθινού Θεού, θα λατρεύση τα ψευδοείδωλα του αιώνος τούτου, εις τα οποία δεν υπάρχει σωτηρία, ούτε ανάστασις, ούτε θέωσις δια το θλιμμένον ον, το ονομαζόμενον άνθρωπος(8).

ΠΑΡΑΠΟΜΠΑΙ:

(1) Αρχιμ. Γεωργίου Καψάνη, Καθηγουμένου Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου Αγίου Όρους, «Η Εκκλησιολογική Αυτοσυνειδησία των Ορθοδόξων από της Αλώσεως μέχρι των αρχών του 20ού αιώνος», στον συλλογικό τόμο «ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΗΡΙΚΟΝ» (αφιέρωμα στον Μητροπολίτη Νεαπόλεως και Σταυρουπόλεως κ. Διονύσιο), Θεσσαλονίκη 1999, σ. 124. Βλ. επίσης Αθανασίου Γιέβτιτς, επισκόπου Βανάτου (νυν πρώην Ζαχουμίου και Ερζεγοβίνης), «Η Ουνία εναντίον της Σερβικής Ορθοδοξίας», στον συλλογικό τόμο «Η ΟΥΝΙΑ ΧΘΕΣ ΚΑΙ ΣΗΜΕΡΑ», εκδ. Αρμός, Αθήναι 1992. Περί της δραστηριότητος της Ουνίας στην Τρανσυλβανία, βλ. «30 Βίοι Ρουμάνων Αγίων», εκδ. Ορθοδόξου Κυψέλης, Θεσ/νίκη 1992, σ. 123.

(2) Dimitru Staniloae, «Για ένα Ορθόδοξο Οικουμενισμό», έκδ. Άθως, Πειραιεύς 1976,

σ. 19-20.

(3) «Ορθοδοξία και Ισλάμ», έκδ. Ιεράς Μονής Οσίου Γρηγορίου 1997, σ. 16.
(4) Ένθ' ανωτ., σ. 9-11.

(5) Βλ. Περιοδ. «Απόστολος Βαρνάβας», Λευκωσία Κύπρου, τ.10/2001, σ. 411-423.

(6) Φ. Ντοστογιέβσκη, «Αδελφοί Καραμάζωφ», έκδ. Γκοβόστη, Αθήναι, σ. 99-121.

(7) Αρχιμ. Ιουστίνου Πόποβιτς, «Ορθόδοξος Εκκλησία και Οικουμενισμός», έκδ. Ορθόδοξος Κυψέλη, Θεσ/νίκη 1974, σ. 238 και 251-252.

(8) Ένθ' ανωτ. σ. 256-257.

Άγιον Όρος, 24 Μαρτίου 2006

Διαβάστε περισσότερα άρθρα του π. Γεωργίου πατώντας εδώ